

Asia: VM037:00/2016

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida maakunnalle nyt siirrettäviksi ehdotettavia tehtäviä tehtäväaloittain: kattavatko ehdotukset kaikki tehtäväalan tehtävät, jotka pitäisi siirtää? (1. MAKU II yleisperustelut luvut 2.3- 2.3.21)

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Terveydensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (HE 2.3.1)

Kommenttinne tehtävälästä

Terveydensuojelu

Ympäristöterveys käsitteenä ei näy enää maakuntalakiluonnoksen (HE 15/2017) 6 §:n 5 kohdassa. Esimerkiksi "terveydensuojelu" käsitteenä on laaja. Lain perusteluissa avataan, mitä lainsäädännön tehtäviä maakuntalain 6 §:n 5 kohtaan kuuluisi. Lakiesityksen mukaan maakuntaan siirtyy siten ympäristöterveydenhuollon lisäksi muidenkin lakien mukaisia tehtäviä (esim. lääkelain mukainen nikotiinivalmisteiden myynti vähittäismyyntipaikoissa) kuin mitä aiemmin lainsäädännössä kunnan ympäristöterveydenhuoltoon on luettu kuuluvaksi. Maakunnalle kunnasta siirtyvä tehtävä "ympäristöterveys" jää epämääräiseksi käsitteeksi lakitasolla ja sen tehtäväkenttä laajenee osittain myös muihin kunnalle kuuluviin tehtäviin. Epäselväksi jää, miten jatkossa määritetään esimerkiksi "terveydensuojeluun" kuuluvat tehtävät vai voidaanko lainsäädäntömuutosten kautta sen alle esittää muitakin tehtäviä.

Lain perusteluissa on syytä huomioida esimerkiksi se, että kuntien terveydensuojeluviranomaiset valvovat säteilylain 44 a §:n mukaisesti solariumlaitteita ja niiden käyttöä sekä otsonikerrosta heikentävien aineiden käyttöä terveydensuojelulain mukaisissa valvontakohteissa (ympäristönsuojelulaki 527/2014 24 §).

Elintarvikevalvonnan yleinen organisointi

Kohdassa 2.3.1.2.1. on todettu aluehallintoviraston tehtäviä elintarvikevalvonnan osalta. Tehtävistä puuttuu seuraava tehtävä: Aluehallintovirasto käsittelee ilmoitukset alkoholilain 13 §:ssä ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetuista alkoholijuomamyymälöistä ja valvoo niitä.

Eläintautivalvonta ja eläinsuojelu

Hallituksen esityksen kohdassa 2.3.1.3.1. eläintautivalvonta ja kohdassa 2.3.1.3.2. eläinsuojeluvalvonta on mainittu, että poroteurastamoiden osalta tehtävät hoitaisi jatkossa Lapin maakunta. Samoin tulisi säätää kohdan 2.3.1.3.3. eläinten kuljetusten valvonnasta, kohdan 2.3.1.3.5. eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonnasta ja kohdan 2.3.1.3.7. sivutuotteisiin liittyvästä valvonnasta poroteurastamoissa. Näin kaikki valvonta poroteurastamossa olisi keskitetty yhdelle viranomaiselle. Tämä takaa kattavan ja sujuvan valvonnan ja valvonnan järjestämistapa olisi toimijan kannalta selkeä.

Säädösluonnoksissa ei ole mainittu, mikä taho vastaa maakunnan viranhaltijan ottamien eläintautivalvontanäytteiden, eläintautiepäilynäytteiden tai eläintautien hävittämisen yhteydessä ottamien näytteiden tutkimuskustannuksista tai eläinlääkäreiden ottamien vierasainevalvontaohjelman ja täydentävien ehtojen valvontaan liittyvien näytteiden tutkimuskustannuksista lukuun ottamatta elintarvikelain mukaisesti otettuja vierasainevalvontanäytteitä. Nykytilassa kustannuksista vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Näiden kustannusten tulisi jatkossakin säilyä valtion vastuulla, koska viranomaisen ottamat eläintauteihin liittyvät näytteet, vierasainevalvontanäytteet sekä täydentävien ehtojen näytteenotto tehdään joko Eviran ohjauksesta ja määräyksestä tai Eviran laatimien otantojen tai ohjelmien perusteella. Maakunnalla ei pääsääntöisesti ole omalla toiminnallaan mahdollisuutta vaikuttaa kyseisten näytteiden ottamiseen ja analyysien valintaan. Eviralle tulee säätää vastuu näistä tutkimuksista aiheutuneista kustannuksista Elintarvikelakia vastaavalla tavalla myös muissa asiaan liittyvissä säädöksissä.

Maatalous ja maaseudun kehittäminen (HE 2.3.2)

Kommenttinne tehtävälalasta

-

Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta (HE 2.3.3)

Kommenttinne tehtävälalasta

-

Kalatalous ja vesitalous (HE 2.3.4)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Aluekehittämisviranomaisten eräät tehtävät (HE 2.3.5)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu (HE 2.3.6)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus (HE 2.3.7)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimien järjestämisen edistäminen (HE 2.3.8)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito (HE 2.3.9)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maastoliikennelain yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille (HE 2.3.10)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät (HE 2.3.11)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät (HE 2.3.12)

Kommenttinne tehtävälästä

Alueellisista liikuntaneuvostoista, niiden asettamisesta ja tehtävistä säädetään liikuntalain (390/2015) 7§:ssä sekä valtioneuvoston asetuksessa liikunnan edistämisestä (550/2015). Kyseisiä säädöksiä joudutaan muuttamaan uutta aluehallinnon rakennetta vastaavaksi (esitys MAKU II lakiehdotukset, sivu 447). Alueellisten liikuntaneuvostojen asettaminen ja nimittäminen sekä niiden tarve ja asema suhteessa maakuntaan on kuitenkin ratkaistava sen jälkeen, kun tiedetään miten Luova -virasto alueellisesti ja toiminnallisesti organisoituu ja miten työnjaollisesti liikuntatoimen tehtävät viraston sisällä tullaan järjestämään.

Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä turvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta (HE 2.3.13)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu (HE 2.3.14)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen (HE 2.3.15)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Alueelliset romaniäsiain neuvottelukuntia ja romaniäasioita koskevat tehtävät (HE 2.3.16)

Kommenttinne tehtävälästä

Romaniäsioiden neuvottelukuntien ja romaniäsioiden tehtävien hoidon siirtyminen maakuntien tehtäväksi on aluehallintoviraston näkemyksen mukaan perusteltu ja tarkoituksenmukainen muutos. Lisäksi maakunnille tulee velvoite seurata alueen romaniväestön osallistumismahdollisuuksia ja elinolosuhteiden kehitystä, joka tukee alueellista vaikuttamistyötä.

Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen (HE 2.3.17)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Saariston liikenteen suunnittelu ja järjestäminen (HE 2.3.19)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnissa siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen (HE 2.3.20)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan muut tehtävät (HE 2.3.21)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Muut huomiot maakunnille siirtyvien tehtävälöjen osalta

Muut mahdolliset huomionne tehtävälöistä

Alkoholihallinnon tehtävät ovat suunnitelmista poiketen tarkoituksenmukaista koota yhdeksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi Luovaan

Valtion aluehallintouudistuksessa aluehallintoviraston tehtäviin tällä hetkellä kuuluvat alueelliset alkoholihallinnon lupa- ja valvontatehtävät on esitetty siirrettäväksi aluehallintovirastoilta maakuntien tehtäväksi. Sen sijaan uuteen valtion lupa- ja valvontavirastoon Luovaan tulisivat suunnitelmien mukaan Valvirassa tällä hetkellä hoidettavat alkoholihallinnon tehtävät. Valviralle kuuluu alkoholiasioiden lupahallintoon, valvontaan sekä ohjaukseen liittyviä tehtäviä. Valvirasta Luovaan siirtyvät tehtävät ovat osa alkoholihallinnon kokonaisuutta ja ohjaavat sekä tukevat nykyisten aluehallintovirastojen alkoholihallinnon lupa- ja valvontatehtävien hoitamista.

Alueellisen alkoholihallinnon tehtävien sijoittumista Valtion lupa- ja valvontavirastoon puoltavat seuraavat näkökohdat:

1. eheän tehtäväkokonaisuuden muodostuminen valtakunnalliseen monialaiseen virastoon
2. toiminnan valtakunnallisen yhdenmukaisuuden varmistaminen
3. asiakaskeksisyys; yhden luukun periaate alkoholielinkeino harjoittajille

4. resurssitehokkuuden säilyttäminen/parantaminen
5. osaamisen ja asiantuntemuksen varmistaminen, haavoittuvuuden välttäminen
6. digitalisaation hyödyntämisen parempi mahdollisuus valtakunnallisin järjestelmin
7. valtakunnallisen viranomaisyhteistyön tehokkuus.

Aluehallintovirastojen nykyiset alkoholihallinnon tehtävät ovat suunnitelmista poiketen tarkoituksenmukaista koota maakuntien sijaan yhdeksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi yhdessä Valviran alkoholihallinnon tehtävien kanssa perustettavaan uuteen valtion lupa- ja valvontavirastoon Luovaan. Alkoholihallinnon sijoittuminen tulevaan valtakunnalliseen virastoon turvaisi yhtenäiset valtakunnalliset toimintatavat ja tulkinnot. Yrittäjien tasapuolinen kohtelu olisi helpommin toteutettavissa ja toiminta olisi kustannustehokkaampaa kuin usean maakunnan alueelle pirstaloituneena.

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (2. Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä sitä koskevia yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Valtion lupa - ja valvontaviraston asema ja tehtävät (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

1 § Toiminta-ajatus ja asema (1 mom)

”Valtion lupa- ja valvontavirasto ...”

Muutosesitys: Uuden viraston nimenä tulisi olla Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto.

Perustelut: Lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa toistuu monissa eri yhteyksissä käsite ’ohjaus’ ja viraston ohjaustehtävää korostetaan tärkeänä ennakollisena ja vuorovaikutteisena toimintatapana. Kuitenkaan ohjaus ei ole mukana viraston nimessä. Sekä luvituksella että valvonnalla pyritään ohjausvaikutuksiin, luvituksella ennakolliseen ja valvonnalla jälkikäteiseen.

Nimeen liittyy myös psykologinen, viraston asiakkuuteen liittyvä, näkökulma. Viraston valmistelussa painotetaan sen nykyaikaisuutta, mutta valvonnan korostaminen/korostuminen ei kuulu modernin hallinnon ja viraston piirteisiin.

4 § Tehtäväala ja tehtävät

Alueellisen varautumisen yhteensovittaminen, tukeminen ja valvonta sekä sisäisen turvallisuuden edistäminen

Aluehallintovirastojen yhteisen näkemyksen mukaan alueellisen varautumisen yhteensovittaminen, tukeminen ja valvonta tulee säätää perustettavan Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi huolimatta siitä, että nykyiset aluehallintovirastojen pelastustoimea koskevat tehtävät siirtyisivätkin sisäministeriön tehtäväksi.

Uusi virasto tulee olemaan valtioneuvoston alainen ja kaikkien ministeriöiden yhteinen ja poikkihallinnollinen, monialainen toimija, jolla on laajimmat edellytykset toimia varautumiseen liittyvien tehtäväkokonaisuuksien yhteensovittajana, tukijana sekä valvojana.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa on (29.5.2015) linjattiin, että pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinointia vahvistetaan ja parannetaan valtakunnan tason pelastusviranomaisten toimesta, ja selkeytetään pelastustoiminnan ja siviiliviranomaisten johtamista sekä koordinointia laaja-alaisen uhkien torjunnassa.

Sisäministeriö vastasi näihin hallitusohjelman tavoitteisiin rakennemuutoksella, jonka myötä mm. nykyiset aluehallintovirastoille säädetyt pelastustoimen tehtävät siirrettäisiin osaksi sisäministeriön tehtäviä maakuntaudistuksen yhteydessä vuoden 2019 alusta. Näiden linjausten myötä uuteen perustettavaan valtioon Lupa- ja valvontavirastoon olisi jäämässä vain pelastustoimea koskeva laillisuusvalvonta.

Aluehallintovirastojen mielestä uudelle valtioon virastolle alkujaan suunnitellulla maakuntien alueellisen varautumisen yhteensovittamis- ja valvontatehtävällä varmistettaisiin yhteiskunnan tehokas varautuminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä riittävän tilannekuvan välittyminen tarvittaessa tehokkaasti valtioneuvostotasolle. Sisäministeriön esitys Valtion lupa- ja valvontavirastolle suunniteltujen varautumiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä sisäministeriöön ja Pelastusopistolle hajottaa varautumisen toimeenpanoa ja on työnjaollisesti haasteellinen.

Valtakunnallisen toimivallan omaava uusi Valtion lupa- ja valvontavirasto on nykyisen kuuden aluehallintoviraston sijaan varautumiseen liittyvien tehtävien osalta toimintaa merkittävästi

tehostava ja yhdenmukaistava ratkaisu. Keskittämisen myötä nykyiset resurssit ja asiantuntemus tulee kaikkien toimijoiden yhteiseen käyttöön. Uuden viraston vahvuutena on varautumisenkin näkökulmasta alueellinen läsnäolo ja uusien digitaalisten ratkaisujen tehokas käyttöön otto ja hyödyntäminen kaikessa toiminnassa.

Uusi virasto tulee hoitamaan useiden ministeriöiden tehtäviä ja toimimaan 18:lla paikkakunnalla, mistä johtuen sillä on myös edellytykset huomioida varautumisen yhteensovittamistehtävässään alueelliset ja paikalliset olosuhteet, rakenteet ja toimintamallit ja tukea maakuntia niiden alueellisessa varautumistehtävässä.

Alueelliset maanpuolustuskurssit ovat yksi keskeinen keino edistää alueellista varautumista ja tietoisuutta yhteiskunnan uhkista sekä valtion ja muiden toimijoiden varautumisjärjestelyistä. Alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämiseksi tarvitaan puolustusvoimien rinnalle vahva valtiollinen ja alueella toimiva siviiliviranomainen.

Perustettava Valtion lupa- ja valvontavirasto on tulevaisuudessa ainoa alueella toimiva valtion viranomainen, joka soveltuu alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäjäksi.

Sisäministeriö esittää alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisen siirtämistä Pelastusopiston tehtäväksi. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan alueellisia maanpuolustuskursseja ei ole tarkoituksenmukaista siirtää Pelastusopiston tehtäväksi, jolla ei ole alueellista organisaatiota, eikä näin ollen käytännön kosketusta alueellisiin toimijoihin ja sidosryhmiin.

Yhteiskuntaa laajasti palvelevien valmiusharjoitusten järjestämistä koskee osin samat perustelut kuin alueellisia maanpuolustuskursseja. Vastuussa olevan tahon on oltava poikkihallinnollinen valtiollinen toimija, jolla on realistiset ja asemaansa perustuvat oikeudet saada tietoonsa tarpeelliset huoltovarmuutta ja varautumista koskevat välttämättömät tiedot kuntien, maakuntien, viranomaisten, elinkeinoelämän, kirkon ja kolmannen sektorin toimijoiden tarpeisiin.

Useampaa maakuntaa koskevat valmiusharjoitukset ovat osa valtakunnallista poikkeusoloihin varautumista, jossa alueellisten erityispiirteiden ja toimijoiden tunteminen on olennaista yhteistyön varmistamiseksi.

Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan valmiusharjoitusten järjestäminen tulee olla uudella Valtion lupa- ja valvontavirastolla.

Valtion lupa- ja valvontaviraston toimenkuvaan liittyy myös tehtäviä, jotka tukevat sisäistä turvallisuutta. Erityisesti lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn, rikosten torjuntaan, koulujen ja opetustoimen turvallisuuteen, nuorten turvallisuuteen ja siinä erityisesti syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvät tehtävät ovat osa laaja-alaista sisäisen turvallisuuden työtä. Työ tukee sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanoa eri ministeriöiden mm. sisäministeriön, oikeusministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloilla mm. yhteistyössä poliisiviranomaisten sekä kolmannen sektorin kanssa. Sisäisen turvallisuuteen liittyvät tehtävät, erityisesti ohjaus- ja koulutustehtävät tukevat sisäisen turvallisuuden strategian jalkauttamista. Sisäministeriöstä tätä työtä suoraan alueille on vaikea organisoida. Pelastusviranomaisten resurssit eivät yksin riitä monialaisen työn toteutukseen. Sisäisen turvallisuuden valtion alueellinen koordinaatio tulisi vastuuttaa alueilla toimivalle uudelle monialaiselle Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Sisäinen turvallisuus voidaan huomioida myös peruspalvelujen arvioinnissa. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto esittää, että sisäisen turvallisuuden työ osoitettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Laajamittaisen maahantulon varautumisessa korostuu alueellinen ja paikallinen tuntemus sekä yhteistyö kuntien kanssa mm. tilojen käyttöönottoon liittyvissä asioissa. Laajamittaista maahantuloa ja siihen liittyvää varautumista koordinoivalla viranomaisella on oltava käytössään laaja asiantuntemus ja kokemus mm. sosiaali- ja terveydenhuollosta, opetustoimesta, käsitys kriittisen infrastruktuurin toiminnoista, yhteys järjestökenttään ja koko muuhun yhteiskuntaan.

Lisäksi alueellinen laaja viranomaisyhteistyö laajamittaisen maahantulon tilannekuvan rakentamisessa on osoittautunut olennaisen tärkeäksi samoin kuin tiivis yhteydenpito alueen asukkaisiin. Aluehallintovirastot esittävät, että laajamittaiseen maahantuloon liittyvät tehtävät siirrettäisiin uudistuksen yhteydessä ELY-keskuksista Maahanmuuttoviraston sijaan uuteen Lupa- ja valvontavirastoon, josta rakentuu eri hallinnonalat tunteva ja laaja-alainen varautumisen toimija. Samalla on huomioitava riittävä resursointi.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan perustettavalla virastolla ei ole häiriötilanteiden aikana tehtäviä toimivaltaisten viranomaisten tukemiseksi. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan perustettava virasto voisi toimia edelleen aluehallintovirastojen tapaan sekä valtioneuvoston, ministeriöiden että maakuntien tukena laaja-alaisissa tai useaa eri hallinnonala koskevissa häiriötilanteissa.

Peruspalvelujen arviointi Valtion lupa- ja valvontaviraston (LUOVA) lakisääteiseksi tehtäväksi

Tiedon tuottaminen päätöksen pohjaksi sekä alueellisen vertailevuuden mahdollistamiseksi on edellytys palvelujen kehittämiseksi, ohjaukselle sekä valvonnalle. Peruspalvelujen arvioinnissa jatkossa ovat tärkeitä useat eri näkökulmat palvelutuotantoon, päällekkäisen työn välttäminen eri toimijoiden välillä (sekä tiedontuotannon automatisointi yhteisistä tietojärjestelmistä), päätöksenteon tuki ja poikkihallinnollisuuden korostaminen. Peruspalvelujen saatavuus ja

saavutettavuus sekä palvelujen sisältö ja laatu ovat keskeisiä kriteerejä, erityisesti kansalaisten näkökulmasta. Ohjauksen tietotarpeet tulee selvittää mm. palvelujen kustannustietojen ja tuotantotapojen vertailujen osalta.

Nykyisin aluehallintoviraston lakisääteisen tehtävän, peruspalvelujen arvioinnin, avulla voidaan tarkemmin arvioida peruspalvelujen tilaa niin kunta kuin maakuntatasollakin. Jatkossa on tarve tuottaa arvio myös kuntaa pienemmällä alueella. Valtakunnallinen Peruspalvelujen tila-raportti ei ole riittävä, kun arvioidaan eri palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta kansalaisten tasa-arvonäkökulmasta.

LUOVA:ssa tulee jatkossakin tehdä peruspalvelujen arviointia, nyt HE:n tarkemmin kirjattua SOTE-palvelujen arviointia laajemmin. Arviointia tulisi tehdä useamman toimialan osalta, riittävän monipuolisesti ja kattavasti.

Kerättyä ja analysoitua tietoa pitää voida käyttää hyväksi ministeriöiden MAKU-ohjauksessa. LUOVAn peruspalvelujen arviointia tulee suunnata ja ajoittaa tämän tarpeen mukaisesti (erityisesti VM:n tukena, mahdollisesti vuosittaiseen TAE-sykliin kytkeytyvänä arviointikäytäntönä). Taloutta kuvaavien indikaattoreiden hyödyntämistä tulee lisätä. Keskeisiä tietolähteitä tarjoavat jatkossa erityisesti kuntatieto- ja maakuntatieto-ohjelmat.

Kerran vuodessa tapahtuva arviointi antaa riittävän poikkileikkauskuvan valituista arviointikohteista ja kehitystrendien suunnasta. Kyseessä voi olla esimerkiksi kokonaiskuvan muodostaminen palveluverkosta ja siinä tapahtuneista muutoksista sekä palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Viraston oman toiminnan johtamisessa ja ohjaamisessa tarvittavassa arviointitoiminnassa tai selvityksissä tulee syklin olla nopeampi tai tapahtua ad hoc -pohjalta.

Peruspalvelujen arvioinnilla luodaan tilannekuvaa nykytilanteesta sekä kehittämistarpeista. Tässä työssä voidaan hyödyntää tehokkaasti Patio-järjestelmää. Aluehallintovirastot esittävät, että arviointitehtävä on uuden LUOVA-viraston lakisääteisenä tehtävänä ja se huomioidaan myös maakuntalaissa.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi, esiintyy toistuvasti termejä kuten ennakointi, poikkihallinnollisuus/lateraalisuus, yhteistyö, nopea reagointi, asiakaslähtöisyys, vaikuttavuus, valvonta, yhteisen ohjauksen malli, etukäteisvalvonta/riskien hallinta, verkostomaisuus ja tietojen yhdistäminen. Nuo kokonaistavoitteet luovat raamin siihen, mitä peruspalvelujen arvioinnin tulee olla LUOVA -virastossa.

Tarkasteltaessa uuden viraston arviointitoimintaa, tulee sitä lähestyä edellä esitettyjen määreiden kautta. Se, mitä Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on jo aiemmin peruspalvelujen arvioinnin kehittämistoimiksi esittänyt, on hyvin linjassa myös uuden viraston tavoitteiden kanssa.

LUOVAn perustaminen mahdollistaa ohjaustoiminnan kokonaisuuden tehostamisen. Tämä vaikuttaa lähtökohtaisesti positiivisesti arviointitoiminnan integroimiseen osaksi tiedon tuottamisen ja hyödyntämisen sekä tiedolla johtamisen kokonaisuutta, lisäämällä poikkihallinnollisuutta konkreettisesti.

Alueellinen näkökulma ja alueellisten erityispiirteiden huomioiminen on pidettävä vahvasti mukana arvioinnissa. Hallinnollinen murrosvaihe tulee kestämaan vuosia ja tänä aikana palvelujen saatavuus saattaa heiketä. Tällaisessa tilanteessa on erityisen tärkeää tuottaa arviointien avulla tilannekuva alueellisesta kehitymisestä. Alueellisen tiedon tarve uusien rakennemuutosten kautta kasvaa, se ei vähene.

Peruspalvelujen arviointi on tarkoituksenmukaista kytkeä tiiviiksi osaksi viraston Johtamisen tietopalvelut -toimintoa. Tietoaineistojen yhdistelemistä, analysointia ja arviointitoimintaa kehitetään siten, että kokonaisuus palvelee LUOVAn ohjausta ja asiakkaiden tarpeita. STM:n toimialalla se, että uusi virasto voi antaa määräyksiä, tarjoaa hyvät lähtökohdat arviointitiedon sisällön määrittelyyn sekä hyödyntämiseen. Tässä viitekehyksessä aluehallintovirastojen peruspalvelujen arviointiin liittyvää osaamista ja kokemusta tulee hyödyntää täysimääräisesti virastojen välisellä yhteistyöllä. LUOVAssa peruspalvelujen arvioinnin ote on SOTE-sektoria laajempi. Useampien toimialojen analysointi arvioi laajemmin asiakkaiden elämäntilanteisiin liittyviä kokonaisuuksia, esimerkiksi lasten ja nuorten tilaan liittyvää tietoa (opetustoimi, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, turvallisuus jne. esimerkiksi mainittujen SOTE-tietojen tukena).

PSAVI ehdottaa em. pohjalta riittävän yleistä ja kattavaa peruspalvelujen arviointitehtävään liittyvää muotoilua 4 §:n lisäyksenä. Valtion lupa- ja valvontaviraston asema ja tehtävät -lakiehdotuksen (HE 15/2017) 1 luvun pykälässä 4 (sivu 30) on lausuttu seuraavasti:

4 § Tehtäväala ja tehtävät

Valtion lupa- ja valvontavirasto hoitaa sille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla tehtävä-aloilla:

- 1) sosiaali- ja terveysala;
- 2) opetus- ja kulttuuritoimi;
- 3) ympäristötehtävät;
- 4) työsuojeluhallinto.

Lisäksi virasto hoitaa muita erikseen säädettyjä oikeusturva- ja valvontatehtäviä.

[Viraston tehtävänä on lisäksi maistraattien ohjaus, valvonta ja kehittäminen.]

Virastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Tähän kohtaan sopisi lisäyksenä myös maininta peruspalvelujen arvioinnista:

”Lisäksi Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on peruspalvelujen arviointi. Arviointimenettelystä säädetään Valtiovarainministeriön asetuksella.” Lausunto antaa edelliseen (Laki aluehallintovirastoista 20.11.2009/896) verrattuna enemmän pelivaraa peruspalvelujen arvioinnissa. Saavutettavuuden lisäksi peruspalveluja voisi arvioida esimerkiksi taloudellisesta ja laadullisesta näkökulmasta.

Terveydensuojelulainsäädäntöön liittyvät Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Terveydensuojelulainsäädäntöön liittyvät Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävät on määritelty terveydensuojelulaissa. Terveydensuojelulain muutosesityksen 4 §:n (MAKU II lakiehdotukset, laki 2.) mukaan Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on ohjata tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa.

Terveydensuojelulaissa tulisi valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävä säilyttää saman sisältöisenä kuin mitä se on tällä hetkellä terveydensuojelulain (763/1994) 5 §:ssä koskien aluehallintovirastoa. Valtion viraston tehtäväksi terveydensuojeluasioissa tulisi selkeästi ilmaista ohjaus ja valvonta, koska virasto tulee mm. käsittelemään ao. toimialan kantelut sekä käyttämään tarvittaessa muita valvonnallisia keinoja maakunnan toiminnan valvomisessa ja ohjauksessa. Lisäksi valvontavirasto tulee arvioimaan valvonnan toteutumista (suunnitelmallinen valvonta). Terveydensuojelulain 4 §:n teksti tulisi muuttaa kuulumaan ”Valtion lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua sekä arvioi maakunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista”. Siten pykälä vastaisi tehtäviä, jotka ovat siirtymässä aluehallintovirastolta Valtion lupa- ja valvontavirastoon. Tehtävä vastaa näin kirjattuna myös lupa- ja valvontavirastoa koskevan lain 1 §:ään kirjattua viraston toiminta-ajatusta ja asemaa sekä 17 §:n arviointitehtävää.

Tämän lisäksi olisi syytä arvioida terveydensuojelulain 4 §:n ja elintarvikelain 30 § valtion viranomaisille kuuluvien tehtävien yhtenäisyyttä, koska valtion viranomaiset tekevät yhteistyötä terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaan kuuluvissa ohjaustehtävissä.

Lain kohtaa tulisi vielä tarkentaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen valvonnan osalta, siten, että täsmennetään tässä yhteydessä myös valvontatehtävät hoitava taho.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto esittää, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valvontatehtävät tulee osoittaa Luova-virastoon, vaikka Hyte-koordinaatio sijoittuisikin maakuntiin.

Valtion lupa- ja valvontaministeriön kansainvälinen toiminta

Hallituksen esityksen arvioista viranomaisten toimintaan todetaan kansainvälisen yhteistyön osalta seuraavaa:

Aluehallintovirastot osallistuvat nykyisin kansainväliseen yhteistyöhön ja lähialueyhteistyöhön toimialaansa kuuluvissa asioissa. Kansainvälisen toiminnan laajuudessa ja suuntautumisessa on selviä virasto- ja vastuualuekohtaisia eroja. Virastojen ylijohtajat osallistuvat Euroopan aluehallintojen edustajien European Association of State Territorial representatives (EASTR) toimintaan. Lapin ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa leimallista on lähialueyhteistyö rajanaapurien Ruotsin, Norjan ja Venäjän valtion aluehallintojen kanssa ja virastot osallistuvat myös muun muassa Barentsin alueen yhteistyöhön toimialoillaan. Itä-Suomessa luontainen lähialueyhteistyökumppani on Karjalan tasavalta ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston lähialueyhteistyökumppani Venäjällä on Leningradin alueen hallinto. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston keskeinen yhteistyöalue on Pohjoismainen yhteistyö. Virastojen vastuualueet osallistuvat toimialoillaan eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön sekä erilaisten yhteistyöfoorumien kautta että suoraan kahdenvälisin yhteyksin eri valtioiden aluehallintojen toimijoiden kanssa. Kahdenvälistä yhteistyötä suuntautuu lähialueiden ja Pohjoismaiden lisäksi esimerkiksi Iso-Britanniaan, Saksaan, Belgiaan ja eräisiin muihin Euroopan maihin sekä Kiinaan.

Valtion lupa- ja valvontaviraston alueellinen toiminta ja toimipaikkaverkko mahdollistavat myös jatkossa alueellisen lähialueyhteistyön toteuttamisen viraston toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Lähialueyhteistyön toimintamallit on arvioitava jatkovalmistelussa. Jatkovalmistelussa tarkentuu myös maakuntien ja uuden viraston roolit kansainvälisessä yhteistyössä.

Edelleen todetaan, että valtakunnallisessa virastorakenteessa nykyisten virastokohtaisten kahdenvälisen yhteistyöjärjestelyiden voidaan ainakin osin arvioida loppuvan tai muuttavan muotoaan. Valtion lupa- ja valvontaviraston toimialojen asiantuntijoiden osallistuessa kansainvälisiin asiantuntijafoorumeihin voidaan viraston valtakunnallisuudella arvioida olevan viraston ja Suomen painoarvoa kasvattavaa vaikutusta.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että viraston kansainvälisen yhteistyön roolia arvioitaessa ja toimintamahdollisuuksista päätettäessä on huomioitava se, että yhteistyötahot niin Venäjän lähialueilla kuin myös esimerkiksi Saksassa ja Kiinassa ovat valtionhallinnon viranomaisia, ei kunnallisia tai maakunnallisia toimijoita. Kansainvälinen toiminta on perustunut verkostorakenteeseen, jossa ovat mukana laajasti eri alueellisia toimijoita, yliopisto, ammattikorkeakoulut, ammattiopiston, oppilaitokset, kunnat, kauppakamarit, yritykset sekä muut

tahot jne. Aluehallintoviraston roolina on ollut ennen kaikkea valtion hallinnon edustajana yhteistyösuhteiden ylläpito yhteistyöalueen valtion hallinnon organisaatioiden kanssa ja samalla edistää yhteistyöverkoston toimintaa. Esimerkkinä voidaan mainita lähialueista Karjalan tasavalta muista alueista Euroopan unionin innovatiivisin alue Baden-Württembergin osavaltio, jonka väestö on 11 miljoonaa eli kaksinkertainen Suomen väestöön verrattuna ja jonka kanssa on tehty menestyksellistä yhteistyötä yli 25 vuotta. Tämän myös kansallisestikin merkittävän yhteistyön jatko tulisi turvata myös tulevassa hallinnon rakenteessa.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto esittää, että uudessa Valtion lupa- ja valvontavirastossa olisi myös jatkossa mahdollisuus aluepainotteiseen kansainväliseen yhteistyöhön vastaavin periaattein kuin lähialueyhteistyössä.

Arviointitehtävien laajennus (17 §:n lisäksi koskee myös opetus- ja kulttuuritoimialaa)

”Valtion lupa- ja valvontaviraston 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä ...”

Muutosesitys: ”Valtion lupa- ja valvontaviraston 4 §:n 1 momentin (poistetaan :1 kohdassa) tarkoitetuista tehtävistä ...”

Perustelut: Arviointitehtävät eri muodoissa koskevat myös muita kuin sosiaali- ja terveystoimialaa.

Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen nykyisissä tehtävissä peruspalvelujen arvioinnilla on voimassa olevaan aluehallintovirastolakiin perustuen vahva lainsäädännöllinen asema, ja vastuualueen suorittama peruspalvelujen arviointi on sekä määrällisesti että laadullisesti merkittävin osa-alue aluehallintovirastojen arviointityössä. Vastuualueella tehdään merkittävästi myös muuta tulossopimukseen perustuvaa arviointityötä. Tämän vuoksi pelkkä viittaus lakiehdotuksen perusteluissa mahdollisuuteen suorittaa arviointia ei ole opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen käsityksen mukaan oikea lainsäädännöllinen ratkaisu, vaan arviointitehtävästä tulee säätää itse laissa kaikkia vastuualueita kattavasti.

Luku 2 Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio (5 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Valtion lupa- ja valvontavirastolle on muodostettava alueellinen monialainen strukturoitu organisaatio

Hallituksen esitysluonnoksen perusteella ja lakiesityksen perusteluissa on korostettu poikkihallinnollisuutta sekä viraston monialaisuutta. Esitetty Lupa- ja valvontaviraston organisaatiomalli ei anna käytännön edellytyksiä poikkihallinnolliselle yhteistyölle ja siten viraston monialaisen asiantuntemuksen hyödyntämiseen. Ei riitä, että organisaation ylätasolla korostetaan poikkihallinnollisuutta ja siilomaisuuden ehkäisyä. Poikkihallinnollisuus ei ole vain ylhäältä alaspäin suuntautuva prosessi, vaan sen sisältöön vaikuttaa oleellisesti alhaalta, asiakaspinnasta nouseva konkretia. Ratkaisevaa on, miten poikkihallinnollisuus ilmenee asiakaspinnassa, aidossa poikkihallinnollisuuden työympäristössä. Se vaatii välitöntä kontaktia asiakkaiden sekä muiden alueellisten ja paikallisten asiantuntijoiden sekä toimijoiden välillä. Poikkihallinnollinen yhteistyö vaatii strukturoitua työn alueellista organisointia. Tämä puolestaan edellyttää, että Luova-organisaatiolla on toimiva alueellinen organisaatorakenne.

Yleisperustelujen sivulla 96 todetaan, että valtionhallinnon nykyrakenne ei tue parhaalla tavalla kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jolloin päätöksenteko ja sääntely muotoutuvat helposti sektorikohtaisiksi ja siiloutuneiksi. Samanaikaisesti yhä useammat asiakokonaisuudet ja rakennepoliittiset toimenpiteet koskevat useaa hallinnonalaa, jolloin siiloutunut toimeenpanevan valtionhallinnon rakenne ei tue tehokasta päätöksentekoa, vaan tarvitaan enemmän kollegiaalisuutta, yhteistä ja yhteen sovittavaa kannanmuodostusta sekä sitoutuneisuutta yhteisiin tavoitteisiin. Laajoja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita sisältävien politiikkakokonaisuuksien valmistelu ja toimeenpano edellyttävät yhteistyön lisäämistä yli hallinnonalarajojen.

Valtion lupa- ja valvontavirastolle suunnitellussa organisaatiomallissa on elementtejä, jotka eivät suinkaan vähennä vaan lisäävät sektorikohtaisuutta ja siiloutumista verrattuna nykyiseen aluehallintovirastorakenteeseen. Organisaatiomalli tukee vain ylhäältä alaspäin suuntautuvaa sektorikohtaista ja siilomaista toimintaa. Se ei huomioi alhaalta ylöspäin suuntautuvaa toimintaa, joka on nykypäivänä valtion aluehallinnon yhtenä perusajatuksena, huolehtia viime kädessä kansalaisten perusoikeuksista ja palvelujen tasavertaisesta saatavuudesta. Laajojen yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita sisältävien politiikkakokonaisuuksien valmistelu ja toimeenpano edellyttävät sekä horisontaalista että vertikaalista yhteistyötä siellä missä toimenpiteet käytännössä jalkautetaan alueilla ja kunnissa. Nykyinen organisaatiomalli huomioi yhteistyön tarpeen vain hallinnon ylätason rakenteissa.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston mielestä Valtion lupa- ja valvontavirastolle on muodostettava alueellinen monialainen strukturoitu organisaatio, joka vastaa alueellisesta yhteistyöstä alueen muiden toimijoiden kuten maakuntien ja kuntien kanssa. Tämä edellyttäisi vähintään viittä aluetoimipaikkaa.

Viraston muuttuessa valtakunnalliseksi täytyy edelleen huomioida alueellisen läsnäolon ja alueellisen asiantuntemuksen tarve. Lisäksi viraston monialaisuus ja poikkihallinnollisen toiminnan tarve on lain perusteluissakin useaan otteeseen todettu tarpeelliseksi.

Nykyisin esimerkiksi aluehallintovirastojen OKT vastuualueilla on kattava näkemys toimialojensa kokonaistilanteesta alueella. Alueellisen kokonaisnäkemysten säilyttämiselle on tarvetta myös tulevaisuudessa, pelkkä valtakunnallinen kokonaiskuva ei kerro riittävästi alueellisista eroista ja kehittämistarpeista.

Opetus- ja kulttuuritoimen tehtävien hoitaminen edellyttää läheistä yhteistyötä ja kontaktia asiakkaiden sekä muiden alueellisten ja paikallisten sidosryhmien kanssa. Viraston alueellinen toiminta pitää toteuttaa asiakaslähtöisesti ja selkeästi, niin että asiakkaalla säilyy yhden luukun periaate.

Uudistuksessa ei ole kirjattuna säästötavoitetta, mutta henkilöstön vaihtuessa (mm. eläköityminen) täytyy jatkossakin turvata riittävä henkilöstö alueilla eikä henkilöstöä pidä keskittää.

Organisaatorakenteen tulee olla mahdollisimman yksinkertainen ja selkeä. Hierarkiatasojen ei saa olla liikaa ja päätösvallan tasot tulee olla määritelty selkeästi.

Kaikilla ohjaavilla ministeriöillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa organisoitumiseen, sillä toimialojen organisoitumistarpeet voivat olla erilaisia, esimerkiksi toimialojen henkilöstön määrä vaihtelee suuresti ja alueellisen läsnäolon tarpeet ovat erilaisia.

Yleisen edun valvonta (5§)

Aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueet kiinnittävät huomiota lakiluonnoksen 5 §:n säännökseen, jonka mukaan virastossa olisi ympäristötehtäviä hoitavalla toimialalla yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö, jolla olisi yleisen edun valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisuvallta.

Erillisen yksikön tarve on ymmärrettävää nykyisen vesilain ja ympäristönsuojelulain valossa, joiden mukaan yleistä etua valvova viranomaisen käyttäminen hakemusasiassa asianosaisen puhevaltaa tai on muuten lupaviranomaiseen nähden itsenäisessä asemassa.

Kuitenkin normaalissa valvontatyössä ja lausuntoja antaessaan valvovat viranomaiset toimialallaan valvovat yleistä etua samalla, kun tekevät laillisuus- ja laitosvalvontaa. Yleisen edun valvonnan erottaminen muusta valvonnasta on siten osittain hankalaa ja mahdotontakin normaalissa valvontatyössä.

Yleisen edun valvontayksikkö on voitava järjestää joustavasti siten, ettei valvontatyö vaikeudu. Tiivis yhteistyö myös luvitukseen on oltava mahdollista. Nämä seikat on voitava ottaa huomioon järjestettäessä valtion lupa- ja valvontavirastossa luvituksen ja valvonnan toimintoja.

Yleinen etu vaikuttaa viraston tehtävien hoitamisessa sen kaikilla ydinprosessien tasoilla eli luonnonsuojelussa, YVAssa sekä valvonta- ja lupatehtävissä. Yhden luukun periaatteen soveltaminen ympäristöasioissa lisää entisestään tarvetta järjestää viraston toiminta siten, ettei esteitä eri yksiköiden välillä ole.”

Luku 3 Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen (6-9 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston mielestä Valtion lupa- ja valvontavirastolle on muodostettava alueellinen monialainen strukturoitu organisaatio, joka vastaa alueellisesta yhteistyöstä alueen muiden toimijoiden kanssa. Näin turvataan alueella vuorovaikutus alueellisten sidos- ja asiakasryhmien kanssa sekä poikkihallinnollinen toiminta viraston jokapäiväisessä työssä.

Työjärjestys (9 §)

Viraston toimialat eroavat monella tavalla toisistaan. Siksi on tärkeää, että työjärjestys mahdollistaa eri toimialoille räätälöidyt työjärjestykset, joissa voidaan ottaa huomioon alueellisuuteen, tasapuolisuuteen ja toiminnan erilaisuuteen liittyvät näkökulmat.

Virastolle ei ole määritelty päätoimipaikkaa. Tämä mahdollistaa viraston johdon toiminnan hajautetusti ja verkostomaisesti ympäri Suomea.

Luku 4 Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus (10-13 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Poikkihallinnollisuuden lisäämiseksi ohjausryhmän puheenjohtajuuden tulee kiertää suurempien ohjaavien ministeriöiden kesken.

Tulossopimuskäytännöt, tulostavoitteiden ja -mittareiden asettaminen ja valmistelu sekä arviointi ja raportointi, tulee yksinkertaistaa ja selkeyttää niin, että niihin käytettävä työaika pysyy kohtuullisena. Tarvittavan seurantatiedon hankkimisessa tulee hyödyntää digitalisaatiota, niin että sähköisistä järjestelmistä saadaan tarvittavat tiedot yksinkertaisesti ja luotettavasti.

Luku 5 Sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaavaa toimialaa koskevat erityissäännökset (14-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

5 luku 14 § Lautakunnat

Lain kohtaa 2 momentin osalta tulisi täsmentää niin, että lautakunnan jäsen, esittelijä ja muu henkilö, jolla on lautakuntien kokouksessa läsnäolo- tai puheoikeus, voi osallistua kokoukseen käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa.

Perustelut: Osallistumismahdollisuus teknisen yhteyden avulla tulee olla lakiin perustuva eikä toimialan määräyksestä riippuvainen mahdollisuus. Vain siten varmistetaan valtakunnallinen riippumattomuus ilman jäsenten alueellista keskittymää tietylle alueelle.

Luku 6 Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa (20-23 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (24-32 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

”Toimialan johtajat nimittävät toimialan henkilöstön.”

Muutosesitys: Toimialan johtajat nimittävät toimialan henkilöstön, jollei viraston työjärjestyksessä toisin määrätä.

Perustelu: Muutosesityksen sivulause antaisi virastolle liikkumavaraa siten, että työjärjestyksellä toimivalta voitaisiin tietyissä nimittämisasioissa (esim. lyhyet määräaikaaisuudet, sijaisuudet,...) antaa toimialan johtajaa alemmalle tasolle. Ei liene tarkoituksenmukaista kuormittaa toimialan johtajaa kaikilla nimittämispäätöksillä.

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevat yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

Terveystenhuollon laitteita ja tarvikkeita koskevat lupa- ja valvontatehtävät uuteen Valtion lupa- ja valvontavirastoon

Lakiesityksen yleisperusteluissa kappaleessa 3.3.2.4 käsitellään Valviran tehtävien jakautumista. Perusteluissa tuodaan esiin, että uuteen lupa- ja valvontavirastoon koottaisiin sosiaali- ja terveysalaan valvontaan kiinteästi liittyvät tehtävät. Näitä olisivat mm. adoptiota ja raskauden keskeyttämistä ja sterilisaatiota koskevat tehtävät. Sen sijaan Valviran nykyisistä tehtävistä siirtyisi lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden valvonta sekä biopankkien ohjaus-, valvonta- ja rekisteröintitehtävät. Lisäksi erinäiset kudoslakiin perustuvat lupa- ja valvontatehtävät ja geenitekniikkalain mukaiset valvontatehtävät kuuluisivat jatkossa Fimean tehtäviin.

Terveystenhuollon laitteita ja tarvikkeita koskevat lupa- ja valvontatehtävät ovat kuuluneet Valviran tehtäviin vuoden 2010 alusta. Laiteturvallisuus on kytkeytynyt muuhun sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatoimintaan ja ollut siten kiinteä osa laite-, asiakas- ja potilasturvallisuustyötä. Tämä valvonta on toiminut hyvin ja myös toimijat ovat olleet tyytyväisiä. Terveystenhuollon valvonnassa tulee vuosittain vireille asioita, joiden selvittämisen yhteydessä tarvitaan myös laitteita koskevaa asiantuntemusta ja valvontaa. Tämä järjestely on turvannut myös sen, että terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja toimintayksiköiden valvonta on voitu suorittaa kokonaisuutena.

Tällä hetkellä ns. lääke-laiteyhdistelmiin sovelletaan ensisijaisesti lääkelakia eli näiden valmisteiden osalta lupa- ja valvontatehtävät kuuluvat tälläkin hetkellä Fimealle. Fimea ja Valvira tekevät kiinteää yhteistyötä rajapinnalle kuuluvien lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden valvonnassa. Tämä yhteistyö luonnollisesti jatkuisi myös uuden LUOVA-viraston ja Fimean välillä.

Tulevaisuudessa laitteiden ja tarvikkeiden merkitys tulee kasvamaan terveydenhuollon lisäksi myös sosiaalihuollossa. Laitteet ja tarvikkeet on nähtävä osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuutta ja myös osana sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuvaltaista valvontaa.

Valvirassa käsitellään laitteiden ja tarvikkeiden lisäksi muun muassa biopankkeja ja terveydenhuollon tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuutta. Tulevaisuudessa sosiaali- ja terveydenhuolto painottuu yhä enemmän erilaisten ohjelmistojen käyttöön. Esimerkiksi erilaisten syöpien diagnosoimiseen ja hoitamiseen kehitetään jatkuvasti uusia tietojärjestelmiä. Laitteisiin ja tarvikkeisiin, esimerkiksi robotiikkaan, kytkeytyvät erilaiset tietojärjestelmät ja niiden hallittavuus tulevat nousemaan keskiöön myös viranomaistyössä. Huomioon ottaen laitteiden ja tarvikkeiden sekä ohjelmistojen ja tietojärjestelmien läheinen yhteys, sekä kumpienkin kytkeytyminen ammattimaiseen käyttöön ja potilasturvallisuuteen, ohjelmistoja ja tietojärjestelmiä sekä laitteita ja tarvikkeita koskevat lupa- ja valvontatehtävät on organisoitava saman viranomaisen alaisuuteen.

Myös esimerkiksi veripalvelu- ja kudostoiminnassa sekä biopankkitoiminnassa laitteiden ja tarvikkeiden merkitys on suuri ja tietojärjestelmien rooli keskeinen. Tulevaisuudessa biopankit tulevat olemaan kiinteä osa sairaaloiden arkea, jolloin myös niiden kytkeminen terveydenhuollon valvontaan on keskeistä.

Uusi valtion lupa- ja valvontavirasto on monialainen ja siltä odotetaan synergiaetuja toimialojen rajat ylittäen. Virastossa on sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala sekä työsuojelun toimiala. Terveysteknologian valvonnan kytkemisellä viraston toimintaan saadaan luonnollista synergiaa kahden toimialan kesken.

Yhtenäisten käytäntöjen vaatimus sekä digitalisaatio

Yleisperustelujen sivulla 99 todetaan, että VIRSU-hankkeen aluehallintaselvitysryhmän raportissa päädyttiin aluehallintovirastojen tehtävien osalta yleisarvioon, jonka mukaan aluehallintovirastojen tehtävissä ratkaisujen ja palvelujen tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaisia ja asiakkaiden palvelutarpeisiin liittyä useiden toimialojen palveluja. Lisäksi aluehallintovirastojen tehtävien nähtiin usein edellyttävän niiden hoitamista käytännössä alueellisesti ja tehtävien tuloksellista hoitamista edistävän tehtävien vastuuttamisen monialaiselle viranomaiselle.

Virastojen tehtävien kannalta nykyistä virastorakennetta on myös arvosteltu sen suhteen, että kuuden itsenäisen viraston malli on omiaan tuottamaan alueellisia eroavaisuuksia ratkaisukäytännöissä.

Tämä arvostelu on syytä asettaa hieman laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Esimerkiksi Suomessa on 27 käräjäoikeutta, joiden tuomiot saattavat vaihdella vastaavanlaisista rikoksista. Ylemmissä oikeusasteissa voidaan hakea muutoksia. Aluehallintovirastojen ratkaisukäytäntöjen alueellisissa eroavuuksissa on periaatteessa sama piirre. Ongelman ratkaisuna voisi pikemminkin olla

lainsäädännön huolellisempi valmistelu, tulkinnanvaraisuuden ennakointi sekä erityisesti ohjaavien ministeriöiden ja keskusvirastojen selkeämpi ohjeistus. Esitetyssä organisaatiorakenteessa ei voida poistaa sitä mahdollisuutta, että virkamiehet tekisivät erilaisia päätöksiä.

Sivulla 142 todetaan, että valtakunnallinen toimivalta on edellytys viraston toimintaa ja asiakkaita palvelevan digitalisaation täysimääräiselle käyttöönotolle, sillä tietoteknisten ratkaisujen hyödyntäminen edellyttää uusien valtakunnallisesti yhdenmukaisten toimintaprosessien luomista ja käyttöönottoa. Toisaalta voidaan kyseenalaistaa, miten digitalisaation täysimääräinen käyttöönotto onnistuu 18 maakunnassa.

Kohta 3 Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastosta annettua lakiehdotusta (3. Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 4.

Ei

Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin

Kommenttinne lakiehdotuksesta. (Pyydämme viittaamaan pykälään/pykäliin, joita kommentoitte.)

-

Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lakiehdotuksen yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 4. Tässä voit kommentoida hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (6. Voimaannpanolaki): Muutos- ja korjausehdotuksia voimaannpanolain pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 4? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 5.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset (4-7 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 3 Henkilöstöä koskevat säännökset (8-10 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Maakuntauudistuksen täytäntöönpanolain 9 §:ssä tulisi ottaa huomioon mahdollisuus sopia henkilöstösiirroista maakuntaan myös toisin kuin mitä pykälässä on nyt esitetty, mikäli se on tehtävien häiriöttömän suorittamisen vuoksi tarkoituksenmukaista ja asiasta päästään sopimukseen maakunnan ja valtion välillä. Aluehallintovirastoissa esim. läänineläinlääkäreistä suurin osa tekee sekä maakuntaan siirtyviä että valtiolle jääviä tehtäviä. Vain muutamalla läänineläinlääkärillä valtion tehtävät muodostavat yli 50 % tehtävänkuvasta. Siirtämällä kaikki ne henkilöt maakuntaan, jotka tekevät yli 50 % maakuntaan siirtyviä tehtäviä, voi maakuntaan siirtyä suhteessa liikaa henkilötövuosia siirtyviin tehtäviin nähden. Samaan aikaan valtiolle jää tehtäviä ilman, että niiden hoitamiseen jää riittävästi asiantuntevia henkilöitä.

Luku 4 Omaisuusjärjestelyt (11-26 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Lain 12 §:ssä on säädetty toimitilojen vuokrausvelvoitteesta, jonka mukaan maakunnalla on velvollisuus vuokrata kunnalta siirtyvien tehtävien hoitamisessa nyt käytetyt toimitilat kolmeksi vuodeksi. Aluehallintovirasto katsoo, että kyseinen velvoite sitoo maakuntaa liikaa ja estää toiminnan kehittämisen kolmeksi vuodeksi. Erityisesti pienten toimistojen ja toimitilojen osalta kyseistä velvoitetta ei tulisi olla vuotta pidempään.

Luku 5 Erinäiset säännökset (27-34 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Aluehallintovirasto pitää 32 §:ssä ja 33 §:ssä esitettyjä siirtymäsäännöksiä koskien kunnalle maksettavia korvauksia valtion valvontatehtävistä (eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta) ja läänineläinlääkäreiden pätevyysvaatimuksista tarpeellisina ja hyvinä.

Kohta 5. Tässä voit kommentoida hallituksen esityksen sisältämiä muita 224 lakiehdotusta, joilla toteutetaan maakuntauudistuksen edellyttämät tehtävänsiirrot maakunnille, Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja muille virastoilla: Muutos- ja korjausehdotuksia esitysluonnoksen pykäliin (4. MAKU II

lakiehdotukset) ja yksityiskohtaisiin perusteluihin (5. MAKU II yksityiskohtaiset perustelut).

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 5? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 6.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.1 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Oikeusministeriö, 32 lakiehdotusta, luku 2.2 (lakiehdotukset 1-32)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sisäministeriö, 6 lakiehdotusta, luku 1.1 (lakiehdotukset 1-3) ja luku 2.3 (lakiehdotukset 1-3)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.4 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Valtiovarainministeriö, 20 lakiehdotusta, luku 1.2 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.5 (lakiehdotukset 1-12)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 2.6 (lakiehdotukset 1-14)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 72 lakiehdotusta, luku 1.3 (lakiehdotukset 1-72)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

Lakiehdotukset 29-33, 39-40, 55:

Eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskeviin lakeihin tulisi kirjata, että kyseisten säädösten osalta maakunnan on annettava maakunnan viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen hallintosäännössä maakunnan viranhaltijalle lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevissa asioissa sekä hallinnollisissa pakkokeinoissa. Kyseisten tehtävien toimivalta on nykyiselläänkin ollut joko suoraan lainsäädännössä osoitettuna viranhaltijalle tai aluehallintovirastolle, joka on delegoinut tehtävän työjärjestyksessään viranhaltijoille. Hallinnonalan valvontatehtäviä, päätöksiä ja pakkokeinoja tehdään yhden maakunnan alueella satoja vuodessa, eivätkä ne ole sellaisia yleistä etua koskevia päätöksiä, joita ei voitaisi delegoida suoraan viranhaltijalle. Delegoinnilla voidaan varmistaa, että eläinten hyvinvointi tai alueen eläintautitilanne ei vaarannu, kun päätökset voidaan tarvittaessa antaa viipymättä.

Kaikkien ympäristöterveydenhuoltoa koskevien säädösten osalta tulee varmistaa, että muutoksenhakua koskevat pykälät on kirjoitettu samalla tavoin. Nyt eri säädöksissä muutoksenhakua koskevat seikat on kirjoitettu toisistaan poikkeavalla tavalla (esim. elintarvikelaki ja eläinsuojelulaki).

Lakiehdotukset 31, 32, 39:

Eläinsuojelulain 35 §:n, eläinten kuljetuksesta annetun lain 25 §:n ja eläintautilain 85 §:n nojalla maakunnan on järjestettävä kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella. Kyseistä velvoitetta ei ole ollut aiemmin tässä laajuudessa. Mikäli maakunnan tehtäviksi kirjataan täysin uusia tehtäviä, joihin ei ole varattu resursseja nykytilassa, tulisi varmistaa, että maakunnille myös osoitetaan lisäresursseja näiden tehtävien hoitamiseen. Aluehallintovirasto katsoo lisäksi, että kiireellisinä tehtävinä ei tule pitää eläintautilain perusteluissa mainittuja eläimen tai tuotteiden siirtokelpoisuuteen tai vientiin liittyviä todistuksia. Kyseisten todistusten laatiminen edellyttää mm. laitoksen toiminnan valvonnasta vastaamista ja joissain tapauksissa erityispätevyyttä. Tällaisen päivityksen järjestäminen ei ole mahdollista maakunnissa. Maakunta voi tarvittaessa muilla työjärjestelyillä järjestää todistusten myöntämisen myös virka-ajan ulkopuolella toimijan kustannuksella.

Lakiehdotukset 29, 31, 32, 33:

Eläinsuojelulakiin, lakiin eläinten kuljetuksesta, lakiin eläintunnistusjärjestelmästä ja sivutuotelakiin tulisi kirjata, että poroteurastamoissa näiden lakien mukaisista tehtävistä huolehtii Lapin maakunta koko Suomen alueella.

Lakiehdotus 37:

Eläinlääkintähuoltolain (laki eläinlääkäripalveluista) 11 §:n mukaan maakunta voisi yhtiöittämismallisuuden estämättä tuottaa seura- ja harrastuseläinten peruseläinlääkäripalvelun omana toimintanaan myös siltä osin kuin markkinoilla olisi saatavilla vastaavia palveluja. Aluehallintovirasto pitää kyseistä mainintaa tarpeellisenä ja esitystä hyvin perusteltuna. Toimiva eläinsuojeluvalvonta ja eläintautien hallinta edellyttävät resursseja, jotka voidaan ottaa käyttöön nopeasti päivänä, jona niitä tarvitaan. Lukumääräisesti harvoin valvontaeläinlääkäreihin perustuva viranhaltijajärjestelmä ei Suomen kokoisessa maassa ole riittävä takaamaan näitä resursseja vaan tarvittaessa lisäresursseja on voitava ottaa käyttöön antamalla virkatehtäviä eläinlääkäripalveluja tuottaville virkaeläinlääkäreille. Koska kyseiset eläinlääkärit toimivat virkavastuulla, on heillä tarvittava toimivalta tehtävien hoitoon välittömästi. Kyseisten eläinlääkärien työnkuvaan kuuluu tavallisesti sekä hyötyeläinten että seura- ja harrastuseläinten peruseläinlääkäripalvelujen tuottamista. Seura- ja harrastuseläinten peruseläinlääkäripalvelujen yhtiöittämismallin johtaisi nopeasti virkaeläinlääkärien määrän vähenemiseen. Nykyistä joustavaa virkaeläinlääkärijärjestelmää ei tule muuttaa tilanteessa, jossa Suomen ja lähialueiden eläintautitilanne on pahentunut huomattavasti viime vuosina ja tautien varhainen havaitseminen ja nopea alkutoimet sen leviämisen estämiseksi ovat tarpeen. Toimintamalli mahdollistaa myös sen, että virkatehtävien päivystys voidaan ainakin joiltain osin yhdistää muuhun kiireelliseen eläinlääkäriavun tuottamiseen. Tämä on tärkeää alueilla, joilla pelkästään valvontaeläinlääkäreihin perustuva päivystysjärjestelmä johtaisi kohtuuttoman pitkiin etäisyyksiin valvontakohteisiin.

Eläinlääkäripalvelulain 22 §:n mukaan maakunta voi osallistua eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin. Vastaava mahdollisuus osallistua kustannuksiin on ollut nykyisen eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnalla. Tällä hetkellä esim. Pohjois-Pohjanmaalla osa kunnista osallistuu kustannuksiin, kun taas osa kunnista ei osallistu kustannuksiin. Suurissa maakunnissa on useita eri tyyppisiä kuntia, joiden elinkeinorakenne poikkeaa toisistaan merkittävästi ja näin ollen myös kuntien tarve osallistua kustannuksiin poikkeaa toisistaan. Tähän käytettyjä varoja ei myöskään ole huomioitu laskettaessa niitä kustannuksia, joita maakunnalle syntyy eläinlääkintähuollon järjestämisestä. Aluehallintovirasto ehdottaa, että kyseinen mahdollisuus tulisi antaa maakunnan sijaan kunnalle ja sen tulisi koskea vain hyötyeläimiä.

Eläinlääkäripalvelulain 26 §:n mukaan maakunnan tulee ilmoittaa Eviraan ne yksiköt, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja. Aluehallintovirasto ehdottaa, että yksiköiden sijaan pykälässä käytettäisiin sanaa toimipaikka kuten saman pykälän toisessa momentissa, joka koskee yksityistä eläinlääkäripalvelua.

Lakiehdotus 55: Laki elintarvikelain muuttamisesta ja Lakiehdotus 2: Laki terveydensuojelulain muuttamisesta (STM)

Ehdotuksen mukaan terveydensuojelulaissa säädettäisiin edelleen maakunnan terveydensuojeluviranomaisesta, jolla tarkoitetaan maakunnan määräämää lautakuntaa tai muuta monijäsenistä toimielintä (7 §). Vastaavasti elintarvikelaissa vastaavaa säännöstä ei enää ole, vaan todetaan, että maakunnan on huolehdittava toimialueellaan elintarvikevalvonnasta (31 §). Samoin

elintarvikelain lakiehdotuksen 6 §:n 6. kohdassa todetaan, että valvontaviranomaisella tarkoitetaan tämän lain mukaisista valvontatehtävistä huolehtivia valtion viranomaisia ja maakuntaa.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvia elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnan tehtäviä hoidetaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla. Tarkoituksenmukaista on jatkossakin, että ympäristöterveyden palvelukokonaisuus säilyisi maakunnissa. Viranomaisuus olisi tärkeää määritellä ympäristöterveydenhuoltoon liittyvissä laissa samalla tavalla yhtenäisyyden vuoksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö, 8 lakiehdotusta, luku 1.4 (lakiehdotukset 1-8)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 28 lakiehdotusta, luku 1.5 (lakiehdotukset 1-2) ja 2.8 (lakiehdotukset 1-26)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 1.6 (lakiehdotukset 1-4) ja luku 2.9 (lakiehdotukset 1-10)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

Voimassa olevassa terveydensuojelulaissa (763/1994, 7 §) ja elintarvikelaissa (23/2006, 32 §) on määritelty viranomaiseksi lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, joka vastaa ao. lain mukaisista tehtävistä kunnassa. Voimassa olevassa tupakkalaissa (549/2016) ei vastaavaa määrittelyä ole, vaan laissa on määritelty kunnalle kuuluvat valvontatehtävät (tupakkalaki 8 §). Huomioitavaa on, että nykyainsäädännön mukaan tupakkalaki on määritelty yhdeksi ympäristöterveydenhuollon laiksi, jolloin on ollut loogista, että kunnan hallintosäännössä tupakkalain valvonnasta vastaavaksi toimielimeksi on määritelty muusta ympäristöterveydenhuollosta vastaava toimielin.

MAKU II lakipaketin mukaan terveydensuojelulaissa tultaisiin jatkossakin määrittelemään maakunnan terveydensuojeluviranomainen (laki 2, 7 §) vastaavasti kuin tällä hetkellä voimassa olevassa laissa, mutta elintarvikelaissa ei enää viranomaista määritetäisi ja ao. laissa (laki 55, 31 §) todettaisiin maakunnalle kuuluvat tehtävät vastaavasti kuin tupakkalaissa (laki 3, 7 §).

Samaa toimialaa tai samaksi toimialaksi katsottavissa laeissa tulisi esittää tehtävistä vastaava toimielin yhdenmukaisesti. Lakien valmistelussa on syytä huomioida, onko tarvetta yksittäisissä

erityislaissa määrittää viranomaista, koska maakuntalaki antaa maakunnalle mahdollisuuden perustaa lautakuntia hoitamaan sille asetettuja tehtäviä ja toisaalta vaatiiko lainmukaisten tehtävien hoitaminen maakunnassa toimielintä, joka olisi jokin muu kuin maakuntahallitus. Arvioinnissa on syytä huomioida, että ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvan valvonnan on oltava puolueetonta ja objektiivista ja sen tulee myös näkyä ulospäin sellaisena. Maakunnalla tulee olemaan eri tahoisia intressejä hoitamisessa asioissa, jolloin valvontaan kuuluvat tehtävät olisi syytä selkeästi osoittaa valvonnasta vastaavalle lautakunnalle tai toimielimelle.

*) Katso kohta Maa- ja metsätalousministeriö

Sama asia vielä seuraavassa: Lakiehdotus 55 Laki elintarvikelain muuttamisesta ja Lakiehdotus 2 Laki terveydensuojelulain muuttamisesta (STM)

Ehdotuksen mukaan terveydensuojelulaissa säädettäisiin edelleen maakunnan terveydensuojeluviranomaisesta, jolla tarkoitetaan maakunnan määräämää lautakuntaa tai muuta monijäsenistä toimielintä (7 §). Vastaavasti elintarvikelaissa vastaavaa säännöstä ei enää ole, vaan todetaan, että maakunnan on huolehdittava toimialueellaan elintarvikevalvonnasta (31 §). Samoin lakiehdotuksen 6 §:n 6. kohdassa todetaan, että valvontaviranomaisella tarkoitetaan tämän lain mukaisista valvontatehtävistä huolehtivia valtion viranomaisia ja maakuntaa.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvia elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnan tehtäviä hoidetaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla. Tarkoituksenmukaista on jatkossakin, että ympäristöterveyden palvelukokonaisuus säilyisi maakunnissa. Viranomaisuus olisi tärkeää määritellä ympäristöterveydenhuoltoon liittyvissä laissa samalla tavalla yhtenäisyyden vuoksi.

Luku 1.6. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala, 4. Laki alueellisista romanasioiden neuvottelukunnista ja romanasioita koskevista tehtävistä

Alueelliset romanasioiden neuvottelukunnat ja romanasioiden hoito 1§

Lisäksi jokaisessa maakunnassa tulee seurata alueen romaniväestön osallistumismahdollisuuksia ja elinolosuhteiden kehitystä. Lain kohtaa tulisi täsmentää siten, että määritellään lisäksi se, kuinka maakunnille tulevaa seurantatehtävää on tarkoitus toteuttaa.

Voimaantulo 4§

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto pitää perusteltuna lakiehdotuksen voimaantuloa koskevaa kohtaa (4 §) jonka mukaan alueellisten romanasioiden neuvottelukunnan asettamisesta vastaa Pohjois-Pohjanmaan maakunta Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakuntien alueella.

Ympäristöministeriö, 26 lakiehdotusta, luku 1.7 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.10 (lakiehdotukset 1-18)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Kohta 6. Tässä kohdassa voitte jättää muita lausunnoilla olevaa hallituksen esitystä koskevia uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kommenttejaanne, huomioitanne ja näkemyksiänne.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 6? Pakollinen kysymys.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriön hallinnonala

-

Oikeusministeriön hallinnonala

-

Sisäministeriön hallinnonala

-

Puolustusministeriön hallinnonala

-

Valtiovarainministeriön hallinnonala

-

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

-

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

-

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

-

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

-

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

-

Ympäristöministeriön hallinnonala

-

Hallinnonalariippumaton yleinen palaute täytäntöönpanoa koskeviin lakiehdotuksiin

Elintarvikevirasto Eviralle siirtyvät tehtävät

Hallituksen yleisperusteluissa on esitetty muille viranomaisille siirtyvät tehtävät.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralle siirrettävät tehtävät ovat esillä, mutta aluehallintovirastojen elintarvikevalvonnan ohjaus- ja arviointitehtävien siirtämistä Eviraan ei ole otettu huomioon kaikissa niissä kohdissa missä asia olisi hyvä todeta.

Kohdassa 2.5.1. Elintarviketurvallisuusvirastolle siirtyvät tehtävät; on esitetty Eviralle siirtyvät tehtävät, mutta aluehallintovirastoista siirtyvää elintarvikevalvonnan ohjaus- ja arviointitehtävää ei ole todettu.

Kohdassa 2.8.3.2 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala; aluehallintovirastojen elintarvikevalvonnan ohjaus- ja arviointitehtävää ei ole mainittu.

Kohdassa 3.3.2.1 Elintarviketurvallisuusvirastolle, Maaseutuvirastolle ja Valtiokonttorille siirtyvät tehtävät; aluehallintovirastojen elintarvikevalvontaa ei todeta siirtyvissä tehtävissä.

Vastaavasti seuraavissa kohdissa aluehallintovirastojen elintarvikevalvonnan siirtyminen on todettu: Kohdassa 3.1 Maakunnalle siirtyvät tehtävät tarkemmin kohdassa 3.1.3 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala sekä kohdassa 4.1.1.4 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala; todetaan, että elintarvikevalvonta keskitettäisiin ohjaustehtävien osalta Elintarviketurvallisuusvirastoon (Evira).

Vaikutukset kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta maakuntiin siirtyvään henkilöstöön

Sivulla 172 kohdassa Valtiolta maakuntiin siirtyvä henkilöstö: todetaan aluehallintovirastojen osalta, että elintarviketurvallisuuden ja eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tehtäviä hoitavasta henkilöstöstä 38 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, siirtyisi maakuntiin ja muu osa, 15 henkilötyövuotta, Eviraan. Sivulla 179 todetaan vastaavasti kohdassa Muu valtion virastojen välillä siirtyvä henkilöstö: todetaan Eviran osalta, että Elintarviketurvallisuusvirasto Eviraan siirtyisi aluehallintovirastoista 15 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka on hoitanut eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tehtäviä sekä elintarvikevalvonnan ohjaustehtäviä.

Savolainen Terttu
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Saavalainen Tapio
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto